

Lekcja 11

Temat: Zaawansowane zapytania JOIN

```
DROP TABLE IF EXISTS zamowienia;  
DROP TABLE IF EXISTS klienci;
```

```
CREATE TABLE klienci (  
  id INT PRIMARY KEY,  
  imie VARCHAR(50)  
);
```

```
CREATE TABLE zamowienia (  
  id INT PRIMARY KEY,  
  id_klienta INT ,  
  produkt VARCHAR(50),  
  FOREIGN KEY (id_klienta) REFERENCES klienci(id)  
);
```

```
INSERT INTO klienci (id, imie) VALUES  
(1, 'Anna'),  
(2, 'Jan'),  
(3, 'Ola'),  
(4, 'Piotr');
```

```
INSERT INTO zamowienia (id, id_klienta, produkt) VALUES  
(1, 1, 'Laptop'),  
(2, 1, 'Myszka'),  
(3, 2, 'Telefon'),  
(4, null, 'Monitor'); -- ten klient (id=5) nie istnieje w tabeli klienci
```

● INNER JOIN

```
SELECT k.imie, z.produkt  
FROM klienci k  
INNER JOIN zamowienia z ON k.id = z.id_klienta;
```

imie	produkt
Anna	Laptop
Anna	Myszka
Jan	Telefon

● LEFT JOIN

```
SELECT k.imie, z.produkt
FROM klienci k
LEFT JOIN zamowienia z ON k.id = z.id_klienta;
```

imie	produkt
Anna	Laptop
Anna	Myszka
Jan	Telefon
Ola	NULL
Piotr	NULL

● RIGHT JOIN

```
SELECT k.imie, z.produkt
FROM klienci k
RIGHT JOIN zamowienia z ON k.id = z.id_klienta;
```

imie	produkt
Anna	Laptop
Anna	Myszka
Jan	Telefon
NULL	Monitor

● FULL JOIN (symulowany)

```
SELECT k.imie, z.produkt
FROM klienci k
LEFT JOIN zamowienia z ON k.id = z.id_klienta
```

UNION

```
SELECT k.imie, z.produkt
FROM klienci k
RIGHT JOIN zamowienia z ON k.id = z.id_klienta;
```

imie	produkt
Anna	Laptop

Anna	Myszka
Jan	Telefon
Ola	NULL
Piotr	NULL
NULL	Monitor

```
DROP TABLE IF EXISTS zamowienia;  
DROP TABLE IF EXISTS produkty;  
DROP TABLE IF EXISTS sklepy;
```

```
CREATE TABLE sklepy (  
    id INT PRIMARY KEY,  
    nazwa VARCHAR(50)  
);
```

```
CREATE TABLE produkty (  
    id INT PRIMARY KEY,  
    nazwa VARCHAR(50),  
    id_sklepu INT,  
    FOREIGN KEY (id_sklepu) REFERENCES sklepy(id)  
);
```

```
CREATE TABLE zamowienia (  
    id INT PRIMARY KEY,  
    id_produkту INT ,  
    ilosc INT,  
    FOREIGN KEY (id_produkту) REFERENCES produkty(id)  
);
```

```
INSERT INTO sklepy (id, nazwa) VALUES  
(1, 'Sklep A'),  
(2, 'Sklep B'),  
(3, 'Sklep C');
```

```
INSERT INTO produkty (id, nazwa, id_sklepu) VALUES  
(1, 'Laptop', 1),  
(2, 'Myszka', 1),  
(3, 'Monitor', 2),  
(4, 'Klawiatura', 3);
```

```
INSERT INTO zamowienia (id, id_produkту, ilosc) VALUES  
(1, 1, 5),  
(2, 1, 3),  
(3, 2, 10),  
(4, 3, 2);
```

Zestawienie sklepów i produktów, łącznie z tymi, dla których nie odnotowano zamówień:

```
SELECT s.nazwa AS sklep,
       p.nazwa AS produkt,
       COALESCE(SUM(z.ilosc), 0) AS sprzedane_sztuki
FROM sklepy s
LEFT JOIN produkty p ON p.id_sklepu = s.id
LEFT JOIN zamowienia z ON z.id_produktu = p.id
GROUP BY s.id, p.id
ORDER BY s.id, sprzedane_sztuki DESC;
```

sklep	produkt	sprzedane_sztuki
Sklep A	Myszka	10
Sklep A	Laptop	8
Sklep B	Monitor	2
Sklep C	Klawiatura	0

Wyjaśnienie:

- ☐ LEFT JOIN produkty → bierzemy wszystkie sklepy, nawet jeśli nie mają produktów.
- ☐ LEFT JOIN zamowienia → bierzemy wszystkie produkty, nawet jeśli nie mają zamówień.
- ☐ SUM(z.ilosc) → sumujemy liczbę sprzedanych sztuk dla każdego produktu.
- ☐ COALESCE(..., 0) → jeśli produkt nie ma zamówień, pokazujemy 0 zamiast NULL.
- ☐ GROUP BY s.id, p.id → agregujemy dane po sklepie i produkcie.
- ☐ ORDER BY s.id, sprzedane_sztuki DESC → sortujemy dane po sklepie i liczbie sprzedanych sztuk.

Pokazuje wszystkie zamówienia, nawet jeśli nie ma dopasowanego produktu lub sklepu:

```
SELECT s.nazwa AS sklep,
       p.nazwa AS produkt,
       z.ilosc AS sprzedane_sztuki
FROM sklepy s
RIGHT JOIN produkty p ON p.id_sklepu = s.id
RIGHT JOIN zamowienia z ON z.id_produktu = p.id
GROUP BY s.id, p.id;
```

sklep	produkt	sprzedane_sztuki
Sklep A	Laptop	3
Sklep A	Laptop	5
Sklep A	Myszka	10
Sklep B	Monitor	2

Wyjaśnienie:

- ☐ RIGHT JOIN produkty p ON p.id_sklepu = s.id → bierzemy wszystkie produkty, nawet jeśli nie

mają sklepu.

- ☐ **RIGHT JOIN** zamówienia z **ON z.id_produktu = p.id** → bierzemy wszystkie zamówienia, nawet jeśli nie mają przypisanego produktu.
- ☐ Jeśli w tabeli **produkty** lub **sklepy** brakuje dopasowania → kolumny będą **NULL**.

Lekcja 12

Temat: Kategorie poleceń. Procedury

Operatory logiczne

NOT - **negacja** np.: NOT A

AND - **koniunkcja** np.: A AND B

OR - **alternatywa** np.: A OR B

Wartość NULL

Null a testy logiczne

TRUE AND NULL - zwraca **NULL**

FALSE AND NULL - zwraca **NULL**

TRUE OR NULL - zwraca **TRUE**

FALSE OR NULL - zwraca **NULL**

Podstawowe kategorie poleceń w SQL to:

- **DDL (Data Definition Language)** – definiowanie struktury bazy danych (np. tworzenie tabel).
- **DML (Data Manipulation Language)** – manipulacja danymi (np. wstawianie, aktualizacja, usuwanie).
- **DCL (Data Control Language)** – zarządzanie uprawnieniami (np. GRANT, REVOKE).
- **DQL (Data Query Language)** – pobieranie danych (np. SELECT).
- **TCL (Transaction Control Language)** – zarządzanie transakcjami (np. COMMIT, ROLLBACK).

Procedury

Procedura - nazwany ciąg instrukcji wywoływany poprzez podanie jego nazwy, wykonujący określone zadania , a następnie zwracający sterowanie do programu wywołującego

Składnia procedury:

DELIMITER //

CREATE PROCEDURE nazwa_procedury([parametry])

[MODIFIER]

BEGIN

-- Deklaracje zmiennych (opcjonalne)

DECLARE zmienna1 typ_danych;

DECLARE zmienna2 typ_danych DEFAULT wartość;

-- Logika programu

-- Instrukcje SQL, pętle, warunki itp.

END //

DELIMITER ;

Elementy składni:

1. **DELIMITER //**: Zmienia standardowy delimiter (domyślnie ;) na inny (np. //), aby MySQL nie interpretował średnika w procedurze jako końca polecenia. Po definicji procedury przywraca się standardowy delimiter (DELIMITER ;).
2. **CREATE PROCEDURE nazwa_procedury**: Definiuje nazwę procedury, która musi być unikalna w schemacie bazy danych.
3. **[parametry]** (opcjonalne): Lista parametrów w formacie:
 - **IN** nazwa_parametru typ_danych: Parametr wejściowy (przekazywany do procedury).
 - **OUT** nazwa_parametru typ_danych: Parametr wyjściowy (zwracany z procedury).
 - **INOUT** nazwa_parametru typ_danych: Parametr dwukierunkowy (wejściowy i wyjściowy).
4. **[MODIFIER]** (opcjonalne): Opcje, takie jak:
 - **DETERMINISTIC**: Procedura zwraca ten sam wynik dla tych samych danych wejściowych. Przykład: Funkcja obliczająca kwadrat liczby (liczba * liczba) jest deterministyczna, ponieważ dla tej samej wartości wejściowej (np. 5) zawsze zwróci ten sam wynik (25).
 - **NOT DETERMINISTIC**: Wynik może się różnić dla tych samych danych. Przykład: Funkcja zwracająca aktualny czas (NOW()) lub losową wartość (RAND()) jest niedeterministyczna, ponieważ wynik zależy od zewnętrznych czynników (czasu lub losowości).
 - **CONTAINS SQL, NO SQL, READS SQL DATA, MODIFIES SQL DATA**: Określają, czy procedura używa lub modyfikuje dane.

CONTAINS SQL:

- ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **zawiera instrukcje SQL, ale nie określa, czy odczytuje, czy modyfikuje dane.**
- ☐ Jest to domyślny modyfikator, jeśli żaden inny nie zostanie wybrany.

NO SQL:

- ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **nie zawiera żadnych poleceń SQL** ani nie wykonuje operacji na danych w bazie.
- ☐ Używane dla procedur/funkcji, które wykonują tylko operacje na zmiennych lokalnych lub parametrach, bez odwoływania się do bazy danych.

READS SQL DATA:

- ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **odczytuje dane z tabel** (np. za pomocą SELECT), ale ich nie modyfikuje.

MODIFIES SQL DATA:

- ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **modyfikuje dane w tabelach** (np. za pomocą INSERT, UPDATE, DELETE)

5. **BEGIN ... END:** Zawiera logikę procedury, w tym:
 - Deklaracje zmiennych (DECLARE).
 - Instrukcje SQL (np. SELECT, INSERT, UPDATE).
 - Struktury sterujące (np. IF, WHILE, LOOP).
6. **Wywołanie:** Procedura jest wywoływana za pomocą CALL **`nazwa_procedury(parametry);`**.

Usuwanie procedury

DROP PROCEDURE nazwa_procedury;

1. Przykład procedury:

DROP PROCEDURE pokaz_hello_world;

DELIMITER //

CREATE PROCEDURE pokaz_hello_world()

BEGIN

SELECT 'Hello World' **AS** wiadomosc;

END //

DELIMITER ;

CALL pokaz_hello_world();

2. Przykład procedury:

```
DROP TABLE IF EXISTS pracownicy;
```

```
CREATE TABLE pracownicy(  
    id INT AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,  
    imie VARCHAR(50),  
    nazwisko VARCHAR(50),  
    wynagrodzenie DECIMAL(10,2)  
);
```

```
INSERT INTO pracownicy (imie, nazwisko, wynagrodzenie) VALUES  
( 'Jan', 'Kowalski', 5000.00),  
( 'Anna', 'Nowak', 6200.00),  
( 'Piotr', 'Zieliński', 4800.00);
```

```
DELIMITER //
```

```
CREATE PROCEDURE aktualizuj_wynagrodzenie(IN id_pracownika INT, INOUT nowe_wynagrodzenie  
DECIMAL(10,2))  
BEGIN  
    DECLARE stare_wynagrodzenie DECIMAL(10,2);  
  
    SELECT wynagrodzenie INTO stare_wynagrodzenie  
    FROM pracownicy  
    WHERE id = id_pracownika;  
  
    SET nowe_wynagrodzenie = stare_wynagrodzenie * 1.1;  
  
    UPDATE pracownicy  
    SET wynagrodzenie = nowe_wynagrodzenie  
    WHERE id = id_pracownika;  
END //
```

```
DELIMITER ;
```

```
-- Wywołanie
```

```
SET @wynagrodzenie = 1000.00;  
CALL aktualizuj_wynagrodzenie(1, @wynagrodzenie);  
SELECT @wynagrodzenie;
```

Wyjaśnienie: Procedura zwiększa wynagrodzenie pracownika o 10% i zwraca nowe wynagrodzenie przez parametr INOUT.

3. Przykład procedury:

```
/*
```

Zadanie 1: Procedura do klasyfikacji uczniów na podstawie średniej ocen

Opis:

Stwórz procedurę, która klasyfikuje ucznia na podstawie średniej jego ocen (np. „Słaby”, „Średni”, „Dobry”).

Procedura używa instrukcji IF do określenia kategorii i zwraca wynik przez parametr OUT.

*/

```
CREATE TABLE uczniowie (  
    id INT PRIMARY KEY AUTO_INCREMENT,  
    imie VARCHAR(50),  
    nazwisko VARCHAR(50)  
);
```

```
CREATE TABLE oceny (  
    id INT PRIMARY KEY AUTO_INCREMENT,  
    id_ucznia INT,  
    ocena DECIMAL(2,1),  
    przedmiot VARCHAR(50),  
    FOREIGN KEY (id_ucznia) REFERENCES uczniowie(id)  
);
```

-- Wstawianie danych

```
INSERT INTO uczniowie (imie, nazwisko) VALUES  
( 'Jan', 'Kowalski'),  
( 'Anna', 'Nowak'),  
( 'Piotr', 'Wiśniewski');
```

```
INSERT INTO oceny (id_ucznia, ocena, przedmiot) VALUES  
(1, 4.5, 'Matematyka'),  
(1, 3.0, 'Język polski'),  
(1, 5.0, 'Fizyka'),  
(2, 2.0, 'Matematyka'),  
(2, 3.5, 'Język polski'),  
(3, 4.0, 'Chemia'),  
(3, 4.5, 'Biologia');
```

DELIMITER //

```
CREATE PROCEDURE klasyfikuj_ucznia(IN id_ucznia INT, OUT kategoria VARCHAR(50))  
BEGIN
```

```
    DECLARE srednia_ocen DECIMAL(3,1);
```

-- Obliczanie średniej ocen ucznia

```
SELECT AVG(ocena) INTO srednia_ocen  
FROM oceny  
WHERE id_ucznia = id_ucznia;
```

-- Klasyfikacja za pomocą IF

```
IF srednia_ocen IS NULL THEN  
    SET kategoria = 'Brak ocen';  
ELSEIF srednia_ocen < 3.0 THEN  
    SET kategoria = 'Słaby';  
ELSEIF srednia_ocen >= 3.0 AND srednia_ocen < 4.5 THEN  
    SET kategoria = 'Średni';
```

```

ELSE
    SET kategoria = 'Dobry';
END IF;
END //

DELIMITER ;

-- Testowanie procedury
SET @kategoria = '';
CALL klasyfikuj_ucznia(1, @kategoria); -- Jan Kowalski: średnia ok. 4.17
SELECT @kategoria; -- Wynik: 'Średni'

SET @kategoria = '';
CALL klasyfikuj_ucznia(2, @kategoria); -- Anna Nowak: średnia ok. 2.75
SELECT @kategoria; -- Wynik: 'Słaby'

SET @kategoria = '';
CALL klasyfikuj_ucznia(3, @kategoria); -- Piotr Wiśniewski: średnia ok. 4.25
SELECT @kategoria; -- Wynik: 'Średni'

SET @kategoria = '';
CALL klasyfikuj_ucznia(4, @kategoria); -- Nieistniejący uczeń
SELECT @kategoria; -- Wynik: 'Brak ocen'

```

Lekcja 13

Temat: Funkcję w MySQL

Procedura - nazwany ciąg instrukcji wywoływany poprzez podanie jego nazwy, wykonujący określone zadania , a następnie zwracający sterowanie do programu wywołującego

Funkcja - podobnie jak procedura z tą różnicą iż zawsze zwraca co najmniej jedną wartość określonego typu.

Składnia funkcji:

```

DELIMITER //

CREATE FUNCTION nazwa_funkcji([parametry])
RETURNS typ_danych
[MODIFIER]
BEGIN
    -- Deklaracje zmiennych (opcjonalne)

```

```
DECLARE zmienna1 typ_danych;

-- Logika programu
-- Instrukcje SQL, obliczenia
RETURN wartość;
END //
```

DELIMITER ;

Elementy składni:

1. **DELIMITER //** mówi: „kończ polecenie dopiero przy //, nie przy ;”
DELIMITER; przywraca normalne zachowanie po zakończeniu tworzenia funkcji.

Przykład:

```
BEGIN
  SET x = 10;
  RETURN x;
END;
```

W MySQL **średnik (;)** jest domyślnym **znakiem końca polecenia SQL**.
MySQL bez zmiany delimitera **pomyśli, że SET x = 10; kończy całe polecenie** i wyświetli błąd składni:

#1064 - Something is wrong in your syntax obok 'SET x = 10' w linii 2

♦ Rozwiązanie — tymczasowa zmiana delimitera

Zmieniasz delimiter na coś innego (np. //, \$\$, ###), żeby MySQL wiedział, że **cała funkcja kończy się dopiero tam**, gdzie Ty wskażesz.

```
DELIMITER //
```

```
CREATE FUNCTION oblicz_vat(cena DECIMAL(10,2))
RETURNS DECIMAL(10,2)
DETERMINISTIC
BEGIN
  DECLARE wynik DECIMAL(10,2);
  SET wynik = cena * 0.23;
  RETURN wynik;
END//

DELIMITER ;
```

2. **CREATE FUNCTION nazwa_funkcji:** Definiuje nazwę funkcji, unikalną w schemacie.
3. **[parametry]** (opcjonalne): Parametry wejściowe (tylko IN, bez OUT czy INOUT).
4. **RETURNS typ_danych:** Określa typ zwracanej wartości (np. INT, VARCHAR, DECIMAL).
5. **[MODIFIER]** (opcjonalne): Opcje, takie jak:
 - **DETERMINISTIC:** Procedura zwraca ten sam wynik dla tych samych danych wejściowych. Przykład: Funkcja obliczająca kwadrat liczby (liczba * liczba) jest deterministyczna, ponieważ dla tej samej wartości wejściowej (np. 5) zawsze zwróci ten sam wynik (25).
 - **NOT DETERMINISTIC:** Wynik może się różnić dla tych samych danych. Przykład: Funkcja zwracająca aktualny czas (NOW()) lub losową wartość (RAND()) jest niedeterministyczna, ponieważ wynik zależy od zewnętrznych czynników (czasu lub losowości).
 - **CONTAINS SQL, NO SQL, READS SQL DATA, MODIFIES SQL DATA:** Określają, czy funkcja używa lub modyfikuje dane.
 - CONTAINS SQL:**
 - i. Oznacza, że procedura lub funkcja **zawiera instrukcje SQL, ale nie określa, czy odczytuje, czy modyfikuje dane.**
 - ii. Jest to domyślny modyfikator, jeśli żaden inny nie zostanie wybrany.
 - NO SQL:**
 - ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **nie zawiera żadnych poleceń SQL** ani nie wykonuje operacji na danych w bazie.
 - ☐ Używane dla procedur/funkcji, które wykonują tylko operacje na zmiennych lokalnych lub parametrach, bez odwoływania się do bazy danych.
 - READS SQL DATA:**
 - ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **odczytuje dane z tabel** (np. za pomocą SELECT), ale ich nie modyfikuje.
 - MODIFIES SQL DATA:**
 - ☐ Oznacza, że procedura lub funkcja **modyfikuje dane w tabelach** (np. za pomocą INSERT, UPDATE, DELETE).
6. **BEGIN ... END:** Zawiera logikę funkcji, w tym:
 - Deklaracje zmiennych (DECLARE).
 - Instrukcje SQL i obliczenia.
 - Obowiązkowe RETURN wartość zwracającą pojedynczą wartość.
7. **Wywołanie:** Funkcję wywołuje się w wyrażeniach SQL, np. SELECT nazwa_funkcji(parametry);.

Przykład funkcji:

```
DELIMITER //
```

```
CREATE FUNCTION oblicz_vat(kwota DECIMAL(10,2), stawka DECIMAL(4,2))  
RETURNS DECIMAL(10,2)  
DETERMINISTIC  
BEGIN  
    DECLARE podatek DECIMAL(10,2);  
    SET podatek = kwota * stawka;  
    RETURN podatek;  
END //
```

```
DELIMITER ;
```

```
-- Wywołanie  
SELECT oblicz_vat(100.00, 0.23) AS podatek; -- Zwraca 23.00
```

Instrukcja IF

Składnia:

```
IF warunek THEN  
    -- instrukcje, jeśli warunek jest prawdziwy  
[ELSEIF warunek THEN  
    -- instrukcje dla dodatkowego warunku]  
[ELSE  
    -- instrukcje, jeśli żaden warunek nie jest prawdziwy]  
END IF;
```

Przykład w procedurze:

```
DELIMITER //
```

```
CREATE PROCEDURE sprawdz_wiek(IN id_ucznia INT, OUT komunikat VARCHAR(100))  
BEGIN  
    DECLARE wiek INT;  
  
    SELECT wiek INTO wiek FROM uczniowie WHERE id = id_ucznia;  
  
    IF wiek < 18 THEN  
        SET komunikat = 'Uczeń jest niepełnoletni';  
    ELSEIF wiek >= 18 AND wiek < 21 THEN  
        SET komunikat = 'Uczeń jest pełnoletni, ale poniżej 21 lat';  
    ELSE  
        SET komunikat = 'Uczeń ma 21 lat lub więcej';  
    END IF;  
END
```

```

    END IF;
END //

DELIMITER ;

-- Wywołanie
SET @komunikat = "";
CALL sprawdz_wiek(1, @komunikat);
SELECT @komunikat;

```

Przykład w funkcji:

```

DELIMITER //

CREATE FUNCTION kategoria_wieku(wiek INT)
RETURNS VARCHAR(50)
DETERMINISTIC
BEGIN
    DECLARE komunikat VARCHAR(50);

    IF wiek < 18 THEN
        SET komunikat = 'Niepełnoletni';
    ELSEIF wiek >= 18 AND wiek < 21 THEN
        SET komunikat = 'Młody dorosły';
    ELSE
        SET komunikat = 'Dorosły';
    END IF;

    RETURN komunikat;
END //

DELIMITER ;

-- Wywołanie
SELECT kategoria_wieku(20) AS kategoria;

```

Instrukcja CASE

Składnia (wyszukująca forma):

```

CASE
    WHEN warunek1 THEN
        -- instrukcje
    WHEN warunek2 THEN
        -- instrukcje
    [ELSE
        -- instrukcje, jeśli żaden warunek nie jest prawdziwy]
END CASE;

```

Przykład w procedurze (prosta forma):

DELIMITER //

```
CREATE PROCEDURE ocen_uczniow(IN ocena INT, OUT komunikat VARCHAR(100))
BEGIN
    CASE ocena
        WHEN 1 THEN
            SET komunikat = 'Niedostateczny';
        WHEN 2 THEN
            SET komunikat = 'Dopuszczający';
        WHEN 3 THEN
            SET komunikat = 'Dostateczny';
        WHEN 4 THEN
            SET komunikat = 'Dobry';
        WHEN 5 THEN
            SET komunikat = 'Bardzo dobry';
        WHEN 6 THEN
            SET komunikat = 'Celujący';
        ELSE
            SET komunikat = 'Nieprawidłowa ocena';
    END CASE;
END //
```

DELIMITER ;

-- Wywołanie

```
SET @komunikat = '';
CALL ocen_uczniow(4, @komunikat);
SELECT @komunikat;
```

Przykład w funkcji (wyszukująca forma):

DELIMITER //

```
CREATE FUNCTION kategoria_oceny(ocena INT)
RETURNS VARCHAR(50)
DETERMINISTIC
BEGIN
    DECLARE komunikat VARCHAR(50);

    CASE
        WHEN ocena = 1 THEN
            SET komunikat = 'Niedostateczny';
        WHEN ocena = 2 THEN
            SET komunikat = 'Dopuszczający';
        WHEN ocena BETWEEN 3 AND 4 THEN
```

```

        SET komunikat = 'Średni';
    WHEN ocena = 5 THEN
        SET komunikat = 'Dobry';
    WHEN ocena = 6 THEN
        SET komunikat = 'Celujący';
    ELSE
        SET komunikat = 'Nieprawidłowa ocena';
    END CASE;

    RETURN komunikat;
END //
```

DELIMITER ;

-- Wywołanie

SELECT kategoria_oceny(3) AS kategoria;

Błędy w programach:

☐ Składniowe

- ☐ spowodowane użyciem niewłaściwego polecenia przez programistę
- ☐ wykrywane automatycznie

☐ Logiczne

- ☐ program wykonuje się lecz rezultaty jego działania są dalekie od oczekiwań
- ☐ wykrywane przez programistę/testera/użytkownika końcowego

Lekcja 14

Temat: Wyzwalacze (triggery) w MySQL

Definicja:

Wyzwalacz (trigger) w MySQL to specjalny rodzaj procedury składowanej, która jest automatycznie wywoływana w odpowiedzi na określone zdarzenia w tabeli, takie jak wstawianie (INSERT), aktualizacja (UPDATE) lub usuwanie (DELETE) danych. Wyzwalacze służą do automatycznego wykonywania operacji w bazie danych, np. do zapewnienia spójności danych, logowania zmian czy automatycznego wypełniania pól.

Rodzaje wyzwalaczy w MySQL

Wyzwalacze w MySQL można podzielić na podstawie dwóch kryteriów: **czasu wywołania** i **zdarzenia**, na które reagują.

1. **Czas wywołania:**

- **BEFORE:** Wyzwalacz jest uruchamiany przed wykonaniem operacji (np. przed wstawieniem rekordu).
- **AFTER:** Wyzwalacz jest uruchamiany po wykonaniu operacji (np. po wstawieniu rekordu).

2. **Zdarzenia:**

- **INSERT:** Wyzwalacz **reaguje na wstawienie nowego rekordu do tabeli.**
- **UPDATE:** Wyzwalacz **reaguje na aktualizację istniejącego rekordu.**
- **DELETE:** Wyzwalacz **reaguje na usunięcie rekordu z tabeli.**

W efekcie można stworzyć sześć kombinacji wyzwalaczy:

- BEFORE INSERT
- AFTER INSERT
- BEFORE UPDATE
- AFTER UPDATE
- BEFORE DELETE
- AFTER DELETE

Składnia wyzwalacza w MySQL

```
CREATE TRIGGER nazwa_wyzwalacza
[BEFORE | AFTER] [INSERT | UPDATE | DELETE]
ON nazwa_tabeli
FOR EACH ROW
BEGIN
    -- Kod wyzwalacza (operacje do wykonania)
END;
```

- **nazwa_wyzwalacza:** Unikalna nazwa wyzwalacza.
- **nazwa_tabeli:** Tabela, do której wyzwalacz jest przypisany.
- **FOR EACH ROW:** Wyzwalacz jest wykonywany dla każdego wiersza, który podlega operacji.
- Wewnątrz wyzwalacza można używać słów kluczowych NEW (dla nowych danych w INSERT i UPDATE) oraz OLD (dla starych danych w UPDATE i DELETE).

Przykłady zastosowania wyzwalaczy

1. Automatyczne logowanie zmian w tabeli (AFTER UPDATE)

Cel: Rejestrowanie zmian w kolumnie cena w tabeli produkty w osobnej tabeli log_zmian.

Struktura tabel:

```
CREATE TABLE produkty (
    id INT PRIMARY KEY,
    nazwa VARCHAR(100),
    cena DECIMAL(10,2)
);
```

```
CREATE TABLE log_zmian (
```

```
id INT AUTO_INCREMENT PRIMARY KEY,  
produkt_id INT,  
stara_cena DECIMAL(10,2),  
nowa_cena DECIMAL(10,2),  
data_zmiany TIMESTAMP DEFAULT CURRENT_TIMESTAMP  
);
```

Wyzwalacz:

```
DELIMITER //  
CREATE TRIGGER log_zmiana_ceny  
AFTER UPDATE ON produkty  
FOR EACH ROW  
BEGIN  
    IF OLD.cena != NEW.cena THEN  
        INSERT INTO log_zmian (produkt_id, stara_cena, nowa_cena)  
        VALUES (OLD.id, OLD.cena, NEW.cena);  
    END IF;  
END //  
DELIMITER ;
```

Działanie:

- Po każdej aktualizacji ceny w tabeli produkty, wyzwalacz zapisuje stary i nowy poziom ceny w tabeli log_zmian.
- Przykład: Jeśli zmienimy cenę produktu o ID 1 z 100.00 na 120.00, w tabeli log_zmian pojawi się nowy rekord z tymi wartościami.

Test:

```
UPDATE produkty SET cena = 120.00 WHERE id = 1;  
SELECT * FROM log_zmian;
```

2. Automatyczne ustawianie daty modyfikacji (BEFORE UPDATE)

Cel: Automatyczne ustawianie kolumny data_modyfikacji na aktualną datę i godzinę przy każdej aktualizacji rekordu.

Struktura tabeli:

```
CREATE TABLE klienci (  
    id INT PRIMARY KEY,  
    imie VARCHAR(50),  
    data_modyfikacji TIMESTAMP  
);
```

Wyzwalacz:

```
DELIMITER //  
CREATE TRIGGER aktualizuj_date  
BEFORE UPDATE ON klienci  
FOR EACH ROW  
BEGIN
```

```
SET NEW.data_modyfikacji = CURRENT_TIMESTAMP;
END;
DELIMITER ;
```

Działanie:

- Przed każdą aktualizacją rekordu w tabeli klienci, wyzwalacz ustawia wartość kolumny data_modyfikacji na bieżącą datę i godzinę.

Test:

```
UPDATE klienci SET imie = 'Jan' WHERE id = 1;
SELECT * FROM klienci;
```

3. Zapobieganie usuwaniu rekordów (BEFORE DELETE)

Cel: Uniemożliwienie usuwania rekordów z tabeli zamowienia, jeśli mają status "zrealizowane".

Struktura tabeli:

```
CREATE TABLE zamowienia (
  id INT PRIMARY KEY,
  status VARCHAR(20)
);
```

Wyzwalacz:

```
DELIMITER //
CREATE TRIGGER zapobiegaj_usuniecieu
BEFORE DELETE ON zamowienia
FOR EACH ROW
BEGIN
  IF OLD.status = 'zrealizowane' THEN
    SIGNAL SQLSTATE '45000'
    SET MESSAGE_TEXT = 'Nie można usunąć zrealizowanego zamówienia!';
  END IF;
END;
DELIMITER ;
```

Działanie:

- Jeśli spróbujemy usunąć rekord, którego status to "zrealizowane", wyzwalacz zgłosi błąd i zablokuje operację.

Test:

```
DELETE FROM zamowienia WHERE id = 1; -- Błąd, jeśli status = 'zrealizowane'
```

Uwagi i ograniczenia

1. **Brak wyzwalaczy dla SELECT:** MySQL nie obsługuje wyzwalaczy dla operacji odczytu.
2. **Unikanie rekurencji:** Wyzwalacz nie powinien modyfikować tej samej tabeli, na której działa, aby uniknąć pętli (chyba że jest to kontrolowane).
3. **Debugowanie:** Wyzwalacze mogą być trudne do debugowania, więc warto logować działania do osobnej tabeli.
4. **Wydażność:** Nadmierne użycie wyzwalaczy może spowolnić operacje na bazie danych.

Podsumowanie

Wyzwalacze w MySQL są potężnym narzędziem do automatyzacji i zapewnienia spójności danych. Mogą być używane do logowania, walidacji danych, automatycznego wypełniania pól czy zapobiegania niepożądanym operacjom. Kluczowe jest rozważne ich stosowanie, aby nie skomplikować logiki bazy danych.